

[Vilhelm Rasmussen.]

Lovforslag om Ydelsen af saa store Tilskud fra det offentliges Side, at man næsten er i Stand til med Rette at mene, at det er private Institutioner, der saa godt som udelukkende drives for Statens eller for det offentliges Regning. For at det ikke skal være mine Ord, vil jeg gerne med den højtærede Formands Tilladelse citere, hvad Hr. Seminarieforstander Winther udtalte herom, da han var tilkaldt i den store Skolekommission. Han var saa elskværdig at foretage en Sandsynlighedsopstilling af, hvorledes et privat Seminariums Status kunde være: Han regnede med et 4-Klassers Seminarium med 80 Elever og udtalte da om de økonomiske Forhold følgende: Sætter man der Skolepengene til 150×80 , altsaa 12 000 Kr., maa Resten af Udgifterne under en eller anden Form ydes af Staten. Kun under den Forudsætning kan et privat Seminarium bestaa, medmindre det bæres af en Kreds, der har Evne og Villie til at dække et eventuelt Underskud. Hvad det sidste angaar, var jo det ærede Medlem Hr. Chr. Søgaard hans Meningsfælle, idet det ærede Medlem udtalte, at der maatte ydes noget ad privat Vej for at skabe den Idealitet over saadanne private Institutioner, som maa kræves, naar de faaar saadanne Statstilskud.

Saa vidt jeg foreløbig kan se, betyder det foreliggende Lovforslag, at der baade direkte gennem Lovforslaget og indirekte ved Statens og andre offentlige Midler, der kommer Eleverne til gode, tilflyder disse Lærerskoler saa store Beløb, at det, der skal komme ad privat Vej, næsten ikke drejer sig om noget. Vi maa nemlig huske, at Eleverne i de private Seminarier i de to sidste Klasser, og for enkelte Elevers Vedkommende allerede, naar de er i første Klasse og er særlig højkvalificerede, kan modtage offentlig Understøttelse til Bestridelse af deres Læreruddannelse. Her er altsaa Tilskud paa den ene og Tilskud paa den anden Maade, og det mener jeg gør det nødvendigt, at dette Lovforslag gennemgaaes meget nøje i et Udvalg.

Til Slut vil jeg blot gøre et Par Bemærkninger med Hensyn til Sparsommelighed. Selv om dette Lovforslag ikke vidner om nogen stærk Interesse for at skære ned eller spare, hvad der ellers er et Hovedpunkt paa Regeringens Program, kunde jeg dog nok tænke mig, at den højtærede Minister alligevel ikke vilde være helt uimodtagelig for et Forslag om at undersøge Muligheden af at drive Statens Lærerskoler paa en noget

mere økonomisk Maade, end det sker. Jeg kunde nemlig godt tænke mig, at man kunde udnytte baade Bygninger og de ved Statens Lærerskoler virkende Personer noget mere effektivt end nu, maaske ikke ved hver eneste af dem, men i hvert Fald paa saadanne Steder, hvor Lærerskolen ligger i en By, i hvilken der er rig Adgang for dens Elever til at komme i Pension.

Jeg maa nemlig mene, at det i al Almindelighed er uheldigt, at Forstanderen for en Lærerskole har et saa beskedent Antal Elever til vaage over, som Tilfældet er. Der er ikke den mindste Smule i Vejen for, at den, der er Forstander, med fuld tilstrækkelig Dygtighed kan vaage over, om det saa skal være, det dobbelte Antal unge Menneskers Ve og Vel, for saa vidt en Forstander kan tage sig af de unge Mennesker; altsaa vil Forstanderen blive relativt billigere for Staten, dersom der kommer flere Elever i Statens Lærerskoler.

Men dertil kommer en anden Fordel. Naar der er saa faa Elever, som der er, og kun 3 Klasser, er der ogsaa faa Lærere, og naar der er faa Lærere, kommer der i hvert Fald som en uundgaaelig Konsekvens deraf den Ulempe, at hver enkelt Lærer maa have et ret betydeligt Antal Fag. Deri ser jeg en af Skavankerne ved vor Læreruddannelse. Det drejer sig her nemlig om at uddanne unge Mennesker, som skal have en vidtgaende og højkvalificeret Undervisning; blandt disse unge Mennesker er der i stadig stigende Grad et betydeligt Antal, som endogsaa har gennemgaaet et Gymnasium og møder med Studentereksamen. Disse Mennesker, hvad enten de kommer fra Gymnasium eller Realskole, eller det er fremragende Begavelse ude fra det praktiske Liv — hvad jeg anser for særdeles værdifuldt —, kræver alle sammen højkvalificeret Arbejdskraft blandt Lærerne.

Nu er det jo umuligt, det kan enhver sige sig selv, at Lærerne ude paa Lærerskolerne — de være saa dygtige i øvrigt, som de være vil — kan være saa fremragende dygtige og indsigtfulde, at de med fuld Dygtighed hver kan behandle et meget stort Antal Fag. Ved højkvalificeret Undervisning gælder det ellers alle andre Steder om, at den, der er Lærer, kun har et enkelt eller et Par meget nær beslægtede Fag, og denne Betragtning vil enhver sagkyndig give mig Ret i, saa snart det drejer sig om højere Undervisning af videnskabelig Karakter.

Derfor ser jeg ikke rettere end, at det vilde være en Reform, som paa en Gang var billig og i pædagogisk Henseende værdi-